

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVRSITETI

«TASDIQLAYMAN»

Termiz iqtisodiyot va servis
universiteti rektori

A.U. Sattarov

2024 yil _____

PREKLINIK RESTAVRATSION STOMATOLOGIYA

FANING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	900000	Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	910000	Sog'liqni saqlash
Ta'lim yo'nalishlari:	60910100	Stomatologiya

Termiz – 2024

Fan/modul kodi PRS11208		O'quv yili 2024-2025	Semestr I-II	ECTS - Kreditlar 8	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
1.	Preklinik restavratsion stomatologiya	60	60	120	
		60	60	120	
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga zamonaviy texnologiyalarni o'qish jarayoniga jalb qilib, talabani stomatologiyaning davolash asoslari, ya'ni, asboblari, plomba ashyolari, tishlarning tuzilishi va ularni charxlash tamoyillari haqidagi nazariy ma'lumotlarni bilish va ular asosida amaliy ko'nikmalarni hosil qilish, stomatologik ashyo va asboblarni to'g'ri tanlash, qo'llash uchun ko'rsatmalarni o'rgata borish va shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi - talabalarining nazariy ma'lumotidan boshlang'ich amaliy ko'nikmalarni bajarish darajasiga qadamma-qadam o'rgatish;</p> <p>zamonaviy pedagogik texnologiyalarni dars jarayoniga tadbqiq etib, talabani klinik fikrlash va bilimni saqlash darajasini oshirish;</p> <ul style="list-style-type: none"> - stomatologiya tarixi va uning bo'limlari haqida tushuncha berish; zamonaviy stomatologik qurilmalar va dastaklar haqida tushunchaga ega bo'lish; -stomatologik asbob-uskunalar, ular bilan ishlash amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish; -plomba ashyolari, ularning turlari, ularni ko'rsatmaga binoan qo'llash borasida to'liq tushuncha berish; gips va plastmassa bloklarda karioz kovaklarni charxlash va ildiz kanallariga ishlov berish muolajalarini to'g'ri bajarishni bilish; terapevtik stomatologiyada zamonaviy usullari to'g'risidagi ilmiy adabiyotlardan foydalanishni o'rgatish; - talabani klinik fikrlash qobiliyatini o'stirishga qaratilgan standartga mos amaliy ko'nikmalarni assistent-talaba, talaba-fantom, talaba-volontyor(bemor) uslubida avtomatizm darajasiga yetkazish. <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">1-semestr</p> <p style="text-align: center;">1-mavzu.</p> <p>Mutaxassislikka kirish. Stomatologiya amaliyotida qo'llaniladigan ashyo va asboblari. Ularga qo'yiladigan talabalar.</p> <p style="text-align: center;">2-mavzu.</p> <p>Plomba ashyolarining tasnifi. Tarkibi, xususiyatlari, qo'llashga</p>				

ko'rsatmalar. Plomba ashyolari tasnifi, turlari, tuzilishi, qo'llash uchun ko'rsatmalar va ishlatish texnikasi.

3-mavzu.

Kariyes haqida tushuncha. Kariyes kovaklari tasnifi. Kariyes haqida tushuncha. Kariyes intensivligi va jadalligi. Kariyes kovaklar tasnifi.

4-mavzu.

Xar hil guruh tishlarni anatomik tuzilishi. Doimiy tishlovdagi chaynov va frontal guruhi tishlarining tuzilishi

5-mavzu.

Kariyes kovaklarini charxlash bosqichlari va uslublari. Kariyesning kelib chiqish nazariyalari. Karioz bo'shliqlari tasnifi. Karioz bo'shliqlarini charxlash bosqichlari.

6-mavzu.

Charxlashning minimal invaziv usullari. Minimal invaziv usullari haqida tushuncha. Maunt tasnifi. Minimal invaziv usullari tamoyillari va xususiyatlari.

2-SEMESTR

7-mavzu.

Kompozit plomba ashyolari. Tasnifi. Kimyoviy va nur yordamida qotuvchi kompozitlar. Kompozit plomba ashyolari va ularning tasnifi, turlari, tarkibi, xossalari. Kompozit plomba ashyolarini ta'siri, qo'llashga ko'rsatmalar.

8-mavzu.

Galogen lampa turlari va ishlatilishi, ishlash mexanizmlari, texnik xavfsizlik qoidalari

9-mavzu.

Adgeziv tizim. Adgeziv tizim haqida tushuncha. Tarkibiy qismi, ta'sir mexanizmi. Adgeziv tizim avlodlari. Qo'llashga ko'rsatmalar.

10-mavzu.

Bonding tizimi.

11-mavzu.

Sandvich tizimi

12-mavzu.

Kariyes kovaklarini sinflariga oid restavratsiya qilish. Kariyes kovaklarini sinflarga mansubligi bo'yicha restavratsiya qilish usullari. Ko'rsatma, qarshi ko'rsatmalar.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar **Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:**

1-SEMESTR

1-mavzu: Mutaxassislikka kirish.

2-mavzu: Ergonomika. Stomatologik xonaning jihozlanishi.

3-mavzu: Stomatologik qurilmalar.

4-mavzu: Stomatologiyada qo‘llaniladigan dastalar va dastaklar turlari. Ularni o‘rnatish qoidalari.

5-mavzu: Stomatologiyada qo‘llaniladigan dastalar va dastaklar turlari. Ularni o‘rnatish qoidalari.

6-mavzu: Stomatologik asboblarning tasnifi. Ko‘rish va plombani qorish va qo‘yishda ishlatiladigan asboblar.

7-mavzu: Stomatologik asboblarning tasnifi. Ko‘rish va plombani qorish va qo‘yishda ishlatiladigan asboblar.

8-mavzu: Tishlarni charxlashda ishlatiladigan rotatsion asboblar. Borlar.

9-mavzu: Plombaga pardoz berishda foydalaniladigan asbob va ashyolar.

10-mavzu: Plomba ashyolari tasnifi. Vaqtinchalik plomba ashyolari-bog‘lov materiallari.

11-mavzu: Plomba ashyolari tasnifi. Vaqtinchalik plomba ashyolari-bog‘lov materiallari.

12-mavzu: Ajratuvchi va davolovchi tagliklar.

13-mavzu: Ajratuvchi va davolovchi tagliklar.

14-mavzu: Sement asosli plomba ashyolar. Fosfat kislotasi asosli sementlar. Tarkibi, xususiyatlari.

15-mavzu: Sement asosli plomba ashyolar. Fosfat kislotasi asosli sementlar. Tarkibi, xususiyatlari.

16-mavzu: Shishaionomer sementlar. Tarkibi, xususiyatlari.

17-mavzu: Polikarboksilat sementlar. Tarkibi, xususiyatlari.

18-mavzu: Amalgamalar.

19-mavzu: Kanalni plombalashda qo‘llaniluvchi plomba ashyolari.

20-mavzu: Kariyes haqida tushuncha. Kariyes kovaklarning tasnifi.

21-mavzu: Kariyes haqida tushuncha. Kariyes kovaklarning tasnifi.

22-mavzu: Doimiy tishlovdagi chaynov tishlarining tuzilishi.

23-mavzu: Doimiy tishlovdagi frontal guruh tishlarining tuzilishi.

24-mavzu: Tish qattiq to‘qimalarini charxlash asoslari va xavfsizlik qoidalari.

2- SEMESTR

25-mavzu: Tish qattiq to‘qimalarini charxlash bosqichlari va tamoyillari.

26-mavzu: Tish qattiq to‘qimalarini charxlash bosqichlari va tamoyillari.

27-mavzu: Fantomlarda I sinf karioz bo‘shliqlarini charxlash va plombalash.

28-mavzu: Fantomlarda II sinf karioz bo‘shliqlarini charxlash va plombalash.

29-mavzu: Fantomlarda III sinf karioz bo‘shliqlarini charxlash va

plombalash.

30-mavzu: Fantomlarda IV sinf karioz bo'shliqlarini charxlash va plombalash.

31-mavzu: Fantomlarda V sinf karioz bo'shliqlarini charxlash va plombalash.

32-mavzu: Fantomlarda VI sinf karioz bo'shliqlarini charxlash va plombalash.

33-mavzu: To'ldirgichli polimer plomba ashyolarining tasnifi.

34-mavzu: To'ldirgichli polimer plomba ashyolarining tasnifi.

35- mavzu: Adgeziv tizimi.

36-mavzu: Kimyoviy qotuvchi kompozit plombalar.

37-mavzu: Kimyoviy qotuvchi kompozit plombalar.

38-mavzu: Nur yordamida qotuvchi kompozit plombalar.

39-mavzu: Nur yordamida qotuvchi kompozit plombalar.

40-mavzu: Oquvchi kompozit plomba ashyolari

41-mavzu: Oquvchi kompozit plomba ashyolari

42-mavzu: Fotopolimerizatorlar. Ishlash tamoyillari.

43-mavzu: "Sendvich" usuli.

44-mavzu: "Sendvich" usuli.

45-mavzu: Oldingi tishlarning restavratsiyasi.

46-mavzu: Orqa tishlarning restavratsiyasi.

47-mavzu: Tish qattiq to'qimalarini charxlash bosqichlari va tamoyillari.

48-mavzu: Tish qattiq to'qimalarini charxlash bosqichlari va tamoyillari.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1 SEMESTR

1. Zamonaviy stomatologik xonani jihozlanishi. Talablar.
2. Zamonaviy stomatologik qurilmalar. Tasnifi. Xususiyatlari.
3. Zamonaviy stomatologik dastaklar.
4. Rotatsion asboblarning standartizatsiyasi.
5. Stomatologiyaning turli bo'linmalarida ishlatiluvchi asboblarni farqlash.
6. Davolovchi tagliklar. Turlari, xususiyatlari.
7. Fosfat kislota asosli sementlarning qo'llanilishi va xususiyatlari.
8. Shishaionomer sementlar. Xususiyatlari, qo'llanilishi.
9. Kompozit plomba ashyolari haqida tushuncha.
10. Stomatologiyada ishlatiluvchi laklar.
11. Amalgamalar. Turlari, xususiyatlari.
12. Tish qattiq to'qimasini charxlash tamoyillari.

2 SEMESTR

1. Tish qattiq to'qimasini charxlashning minimal invaziv usullari.
2. Tunel charxlash usuli.
3. Birlamchi qattiq plomba ashyolari. Parapulpar shtiftlar. Pinlar.
4. Tishlarning anatomik tuzilishi.
5. Tish qattiq to'qimalarining (emal, dentin, sement) gistologik tuzilishi.
6. 6-sinf kariyes kovaklarni charxlashning o'ziga xos tomonlari.
7. Kimyoviy va nur bilan qotuvchi kompozitlarning polimerizatsiya bosqichining o'ziga xos tomonlari.
8. Kompozitlarning V,VI,VII avlod adgeziv tizimlari asoslari.
9. Kompomer va ormoker plomba ashyolari. Tarkibi, xususiyatlari.
10. Kompozit plomba ashyolari bilan ishlashning amaliy jihatlari.
11. Plombalashning «Sendvich» usullari. Yopiq va ochiq usul.
12. Fissur germetiklar. Tarkibi, xususiyatlari, qo'llanilishi.

3.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

1. Stomatologik qurilmani ish holatiga keltirish.
2. Stomatologik dastaklarni farqlash.
3. Ko'rish uchun ishlatadigan asboblarni farqlash.
4. Plombani qorish va qo'yish uchun ishlatadigan asboblarni farqlash.
5. Borlarni farqlay olish va dastakka fiksatsiya qilish.
6. Plombalarni pardoqlashda ishlatadigan asboblardan to'g'ri foydalanish.
7. Fantomlarda sun'iy dentindan vaqtincha plomba qo'yish.
8. Fantomlarda ajratuvchi taglik qo'yish.
9. Fantomlarda davolovchi taglik qo'yish.
10. Doimiy plombalarga birlamchi pardoq berish.
11. Fantomlarda silikat sementlardan plomba qo'yish.
12. Fantomlarda siliko-fosfat sementlardan plomba qo'yish.
13. Fantomlarda shisha ionomer sementlardan plomba qo'yish
14. I sinf karioz bo'shlig'ini fantomlarda charxlash.
15. II sinf karioz bo'shlig'ini fantomlarda charxlash.
16. III sinf karioz bo'shlig'ini fantomlarda charxlash.
17. IV sinf karioz bo'shlig'ini fantomlarda charxlash.
18. V sinf karioz bo'shliqlarini fantomlarda charxlash.
19. VI sinf karioz bo'shliqlarini fantomlarda charxlash.
20. Fantomlarda karioz bo'shliqqa medikamentoz ishlov berish.
21. Fantomlarda karioz bo'shliqni quritish.
22. Karioz bo'shliqni kimeviy kompozitsion plomba ashyosi bilan plombalash.
23. Karioz bo'shliqni nur yordamida qotuvchi kompozitsion plomba ashyosi bilan plombalash.
24. Karioz bo'shliqni oquvchan kompozitsion plomba ashyosi bilan plombalash.
25. Fissur germetiklar bilan plombalash texnikasi.
26. "Tunnel" usulida charxlash.

	<p>27. “Ochiq” sendvich texnikasini bajarish. 28. “Yopiq” sendvich texnikasini bajarish. 29. Tishlarni restavratsiya qilishning asosiy bosqichlarini bajarish. 30. Old tishlarni restavratsiya qilish bosqichlari. 31. Orqa tishlarni restavratsiya qilish bosqichlari. 32. Fantomlarda doimiy plombani olib tashlash. Modul davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro‘yxati: UK 1. Abstrakt fikr yuritish, xodisalarni tahlil va sintez qilish qobiliyatiga ega bo‘lish; UK 2. Dunyoqarashni shakllantirish uchun falsafiy bilimlarning asoslaridan foydalanish qobiliyati; UK 3. Nostandart vaziyatlarda harakat qilish qobiliyati, qabul qilingan qarorlar uchun ijtimoiy va ahloqiy javobgarlikni olishga tayyorlik; UK 4. O‘z-o‘zini rivojlantirishga, anglashga, o‘qishga, ijodiy salohiyatdan foydalanishga tayyorlik; UKK 1. Kasbiy faoliyatning standart vazifalarini davolash va profilaktika standartlari talablarini hisobga olgan holda hal qilishga tayyorgarlik. UKK 1. Stomatologik qurilma bilan ishlash (yoqish, nakonechnik maxkamlash, nakonechnikka turli xildagi rotatsion qurilmalarni maxkamlash) UKK 2. Stomatologik muolajalar uchun asbob uskunalar tanlash. UKK 8. Blek bo‘yicha karioz bo‘shliqlarini charxlash, davolovchi, ajratuvchi tagliklar va sementdan doimiy plombalar qo‘yish. UKK 9. I - V sinf karioz bo‘shliqlarini fantomlarda charxlash. UKK 10. Fantomda atipik karioz bo‘shliqlarni charxlash UK-Umumiy kompetensiya UKK-Umumiy kasbiy kompetensiya</p>
4.	<p>VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma’ruzalar; - amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; - interfaol keys-stadilar; - blits-so‘rov; - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bekjanova O.E., Yusupalixodjayeva S.X., Shukurova U.A., Alimova D.M. Klinik restavratsion stomatologiya, Darslik. Toshkent. 2019 y. 2. Kamilov H. P. va b. Terapevtik stomatologiya propedevtikasi, Darslik.

Toshkent. 2006 y.

3. Kamilov N. P. va b. Stomatologik asbob va ashyolar, Darslik. Toshkent. 2005 y.

4. Ризаев Ж.А., Юсупалиходжаева С.Х., Хасанова Л.Э., Ханазаров Д.А. Стоматологияда ҳамширалик иши, Ўқув қўлланма. Тошкент. 2018 й.

5. Боровский Е.В. Терапевтическая стоматология, Учебник. Москва. 1988 г.

Qo'shimcha adabiyotlar:

6. Боровский Е.В. Стоматология, Руководство к практическим занятиям. Москва. 1987 г.

7. Боровский Е.В., Иванов В.С., Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н. Терапевтическая стоматология, Учебник. Москва. 2002 г.

8. Боровский Е.В. Терапевтическая стоматология, Учебник. Москва. 2004 г.

9. Базикияна Э.А. Пропедевтическая стоматология, Учебник. Москва. 2010 г.

10. Бажанов Н.Н. Стоматология, Учебник. Москва. 2002 г.

11. Магид Е.А., Мухин Н.А. Фантомный курс терапевтической стоматологии. Атлас. Москва. 1987 г.

12. Вязьмитина А.В., Усевич Т.Л. Материаловедение в стоматологии. Серия Учебники и учебные пособия. Ростов на Дону. 2002 г.

13. Горбунова И.Л. Клиническая анатомия зубов человека, Учебное пособие. Москва. 2006 г.

14. Камиллов Х.П., Юсупалиходжаева С.Х., Худанов Б.О. Терапевтик стоматологияда эндодонтия асослари, Электрон дарслик. Тошкент. 2009 й.

15. Максимовский Ю.М. Фантомный курс терапевтической стоматологии, Атлас. Учебное пособие. Москва. 2005 г.

16. Ризаев Ж.О. Стоматологияда қўлланилувчи дори воситалари, Ўқув қўлланма. Тошкент. 2012 й.

17. Скорикова Л.А., Волков В.А., Баженова Н.П., Лапина Н.В., Еричев И.В. Пропедевтика стоматологических заболеваний. Ростов-на-Дону. 2002 г.

18. Трезубов В.Н., Мишнев Л.М., Соловьев М.М., О.А. Краснослободцева. Стоматологический кабинет: оборудование, материалы, инструменты: учебное пособие для медицинских вузов. Санкт-

	<p>Петербург. 2006 г.</p> <p>19. Стивен Коэн, Ричард Бернс. Эндодонтия. Санкт-Петербург. 2000 г.</p> <p>20. Theodore M. Roberson, Harald O. Heymann, Edward J. Swift, Jr. Sturdevant's Art & Science of Operative Dentistry. USA. 2015 y.</p> <p>Internet saytlari: www. Ziyonet.uz www. medlibrary www. estomatology</p>
7.	Fan dasturi Termiz iqtisodiyot va servis universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2024-yil 29-avgustdagi 4-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>O.A.Pardayev. TISU, Tibbiy klinik fanlar kafedrasida o'qituvchisi</p> <p>A.M.Pardayev. TISU, Tibbiy klinik fanlar kafedrasida o'qituvchisi</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>B.Q.Xudaykulov. Termiz iqtisodiyot va servis universiteti. Tibbiy klinik fanlar kafedrasida mudiri, Tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent v.b.</p> <p>D.Ya.Xodjaev. Tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent</p>

